

Program zajęć rewalidacyjnych dla ucznia klasy IV

Z

niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim

Program – wzór opracowała pedagog PPP w Rabce Zdroju na potrzeby szkoleniowe.

Opracowany program rewalidacji indywidualnej– wzór- powstał na podstawie zaleceń Poradni Psychologiczno - Pedagogicznej określonych w orzeczeniu o potrzebie kształcenia specjalnego, analizy funkcjonowania dziecka w zakresie poszczególnych sfer przeprowadzonej przez wychowawcę oraz wywiadów środowiskowych z osobami znaczącymi dla dziecka (rodzice, nauczyciele, pedagog szkolny).

Opracowany program został dołączony do indywidualnego programu edukacyjnego ucznia.

Cel nadrzędny programu:

umożliwienie dziecku z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim zdobycia wiedzy i umiejętności na miarę jego możliwości, kształtowania postaw otwartości i samoakceptacji oraz na wdrożenie go do uczestniczenia w różnych formach życia społecznego na równi z innymi członkami danej zbiorowości.

Cele szczegółowe dotyczą:

- kształtowania pozytywnej samooceny,
- kształtowania odporności emocjonalnej na niepowodzenia,
- kształcenia systematyczności i wytrwałości w pracy,
- rozwijania motywacji do nauki,
- rozwijania umiejętności radzenia sobie w sytuacjach nieznanych i trudnych,
- doskonalenia umiejętności mówienia, czytania i pisania,
- rozwijania potrzeby i umiejętności wchodzenia w interakcje społeczne w najbliższym środowisku,
- wykorzystania komunikacji werbalnej w interakcjach z otoczeniem,
- rozwijania sprawności manualnych grafomotorycznych,
- rozwijania koordynacji wzrokowo – ruchowej,
- usprawniania percepcji słuchowej,
- doskonalenia sprawności i umiejętności matematycznych,
- usprawniania procesów pamięci i myślenia,
- rozwijania zdolności koncentracji uwagi.

Zasady pracy z uczniem:

1. Stworzenie warunków poczucia bezpieczeństwa, życzliwej pomocy.
2. Kształtowanie pozytywnej atmosfery.
3. Dostosowanie rodzaju prowadzonych zabaw i ćwiczeń do indywidualnego tempa rozwoju i możliwości dziecka.
4. Powolne, systematyczne przechodzenie od zadań łatwiejszych do trudniejszych.
5. Mobilizowanie dziecka do samodzielności i aktywności.
6. Pobudzanie motywacji i chęci do wysiłku poprzez stosowanie różnorodnych i ciekawych ćwiczeń.
7. Dostosowanie czasu trwania poszczególnych ćwiczeń do możliwości psychofizycznych dziecka
8. Stworzenie odpowiednich warunków oraz maksymalne wykorzystanie naturalnego potencjału dziecka do usprawniania zaburzonych funkcji.

Metody wykorzystywane podczas realizacji powyższego programu:

- elementy metody Ruchu Rozwijającego Weroniki Sherborne;
- elementy metody – Pedagogika zabawy;
- elementy metody Dobrego startu wg M. Bogdanowicz;

Środki dydaktyczne dostosowano do potrzeb dziecka, treści zajęć oraz zasobów placówki.

Rodzaje ćwiczeń stosowanych w ramach zajęć rewalidacyjnych

1. Ćwiczenia wspomagające prawidłowy rozwój mowy:

- Ćwiczenia oddechowe:
 - ćwiczenia angażujące tylko aparat oddechowy;
 - zabawy wydłużające fazę wydechu;
 - ćwiczenia oddechowe brzuszno-przeponowe.
- Ćwiczenia fonacyjne (głosowe):
 - ćwiczenia zmniejszające napięcie mięśni krtani;
 - ćwiczenia usprawniające motorykę narządów mowy;
 - ćwiczenia ogólnorozwojowe angażujące całe ciało;
- Gimnastyka narządów mowy (ćwiczenia żuchwy, warg, policzków, języka, podniebienia miękkiego).

2. Ćwiczenia percepcji słuchowej i pamięci słuchowej:

- Ćwiczenie słuchu niewerbalnego
 - rozróżnianie dźwięków z najbliższego otoczenia i ich lokalizacja;
 - różnicowanie dźwięków wydawanych przez instrumenty muzyczne;
 - wyodrębnianie i liczenie dźwięków;
 - różnicowanie natężenia i wysokości głosu, długości trwania dźwięku;
 - odtwarzanie podanego rytmu, próba tworzenia własnego;
- Ćwiczenie słuchu werbalnego
 - rozróżnianie mowy prawidłowej od wadliwej(np. sanki – szanki...);
 - porównywanie długości wyrazów i zdań;
 - wyodrębnianie wyrazów w zdaniach, zdań w tekście;
 - rytmiczne wypowiedzianie wyrazów, zdań;
 - zapamiętywanie ciągów sylabowych, wyrazowych i ich odtwarzanie;

3. Ćwiczenia percepcji wzrokowej i pamięci wzrokowej:

- Ćwiczenia na materiale bezliterowym:
 - wykrywanie różnic i podobieństw między obrazkami, przedmiotami;
 - klasyfikowanie przedmiotów, figur geometrycznych wg określonych cech;
 - układanie obrazków i kompozycji wg wzoru i z pamięci (puzzle, ...);
 - wskazywanie z pamięci eksponowanych wcześniej przedmiotów, obrazków;
 - rysowanie z pamięci uprzednio widzianych figur.
- Ćwiczenia na materiale literowym:
 - rozpoznawanie, porządkowanie, grupowanie liter;
 - wyszukiwanie określonych liter w sylabach, wyrazach;
 - zakreślanie w tekście wymienionych trudności;
 - przyporządkowywanie wskazanych liter (np. pierwszej) do prezentowanych obrazków, przedmiotów.
- Ćwiczenia na materiale sylabowo-wyrazowo-zdaniowym
 - rozcinanie wyrazów na sylaby, zdań na wyrazy i ponowne ich składanie;
 - porządkowanie sylab, wyrazów w rozsypankach;
 - grupowanie sylab, wyrazów wg podobieństw graficznych
 - podpisywanie ilustracji wyrazami ułożonymi z sylab, zdaniami ułożonymi z wyrazów.

4. Ćwiczenia koordynacji wzrokowo-ruchowej i słuchowo-ruchowej:

- układanie obrazków np. po lewej i prawej stronie, niżej i wyżej;
- uzupełnianie rysunków w formie poleceń (Nad drzewem narysuj słońce);
- ćwiczenia koordynacji słuchowo-ruchowej i orientacji kierunkowej prowadzone w formie poleceń (podnieś prawą rękę, zrób krok w lewo, itp.);
- wykonywanie ćwiczeń na określony sygnał wzrokowy lub słuchowy np. marsz ze zmianą kierunku ruchu;
- zabawy ruchowe zręcznościowe (toczenie, rzucanie i chwytanie różnych przedm.);
- skoki, podskoki, przeskoki (ćwiczenia ze skakanką, szarfą, piłką);
- ćwiczenia równoważne (np. chodzenie po narysowanej linii);

5. Ćwiczenia sprawności manualnej i grafomotorycznej:
- ćwiczenia rozmachowe (zamalowywanie farbami dużych płaszczyzn, malowanie form kolistych, falistych, rysowanie kredą po tablicy);
 - ćwiczenia manualne usprawniające małe ruchy ręki (modelowanie, wydzieranie, stemplowanie, ugniatanie, wycinanie);
 - czynności manipulacyjne (chwytywanie, przekładanie, przewlekanie, wkładanie, wyjmowanie drobnych elementów);
 - ćwiczenia grafomotoryczne (kalkowanie, obwodzenie, wypełnianie konturów, rysowanie po śladzie);
 - poprawne odtwarzanie układów linearnych zgodnie z kierunkiem pisania;
 - pisanie ciągów sylabowych i wyrazowych bez odrywania ręki.
6. Ćwiczenia doskonalące umiejętność mówienia, czytania i pisania:
- poprawne nazywanie rzeczy, czynności, zjawisk;
 - kształtowanie umiejętności spontanicznego wypowiedzania się;
 - próby stawiania pytań i formułowania odpowiedzi;
 - budowanie zdań nt. przedmiotu, obrazka;
 - uczenie się na pamięć rymowanek, krótkich wierszy i piosenek.
 - czytanie sylab, wyrazów, zdań, krótkich tekstów;
 - dobieranie podpisów do podanych przedmiotów, ilustracji i odczytywanie ich;
 - poprawne i kształtne pisanie liter, wyrazów i zdań z uwzględnieniem właściwych proporcji liter i odstępów między wyrazami;
 - uzupełnianie luk w zdaniach i wyrazach;
 - układanie i zapisywanie wyrazów z rozsypanki sylabowej, zdań z rozsypanki wyrazowej;
 - pisanie łatwych wyrazów i zdań z pamięci i ze słuchu
7. Doskonalenie sprawności i umiejętności matematycznych:
- utrwalanie podstawowych pojęć matematycznych;
 - dodawanie, odejmowanie, mnożenie i dzielenie w zakresie dostosowanym

do możliwości dziecka;

- rozwiązywanie zadań tekstowych o treści związanej z sytuacjami napotkanymi w życiu codziennym;
- ćwiczenia związane z obliczeniami praktycznymi, w tym głównie pieniędzmi;

8. Wykorzystanie komunikacji werbalnej i niewerbalnej w interakcjach z otoczeniem:

- Rozwijanie umiejętności konwersacji słownej na poziomie podstawowym.
- wokalizacja (naśladowanie w formie zabawy dźwięków i głosów z otoczenia);
- ekspresja przez śpiew – posługiwanie się mową śpiewaną (imiona dzieci, nazwy przedmiotów, proste polecenia, itp.);
- stosowanie w praktyce form grzecznościowych (proszę, dziękuję, przepraszam) oraz zwrotów typu: dzień dobry;
- ćwiczenia stymulujące spontaniczne wypowiedzi;
- uczenie właściwej reakcji na polecenia kierowane do większej grupy osób.

9. Rozwijanie potrzeby i umiejętności wchodzenia w interakcje społeczne w najbliższym środowisku:

- wycieczki do miejsc użyteczności publicznej (biblioteka szkolna, sekretariat, sklepy, poczta, itp.);
- ulica – bezpieczne uczestnictwo w ruchu drogowym;
- ćwiczenia doskonalące umiejętności radzenia sobie w sytuacjach nieznanymi i trudnych.

10. Rozwijanie logicznego myślenia z werbalnym i niewerbalnym uzasadnieniem:

- klasyfikowanie obrazków, przedmiotów wg określonych cech;
- rozwijanie myślenia przyczynowo-skutkowego z wykorzystaniem np. historyjek obrazkowych;
- tworzenie pojęć nadrzędnych na podstawie pojęć podrzędnych (spódnica, spodnie, bluzka – ubrania);
- rozwiązywanie zagadek, rebusów, krzyżówek, itp.

11. Rozwijanie motywacji do nauki:

- udział zabawach, grach dydaktycznych,
- utwierdzenie w przekonaniu, że osiągnięcie sukcesu jest na miarę możliwości dziecka;
- mobilizowanie do pracy, nagradzanie słowne, podkreślanie każdego osiągnięcia.

Obserwacja **poziomu osiągnięć ucznia** ma być dokonywana poprzez zastosowanie kwestionariusza obserwacyjnego rozwoju dziecka, obejmującego trzy okresy obserwacji:

- *wstępna, pierwsza obserwacja* – przewidziana w początkowym okresie działań rewalidacyjnych,
- *druga obserwacja* – przeprowadzona w trakcie rewalidacji, będąca sprawdzianem zarówno celowości, trafności dobranych ćwiczeń, jak i osiągniętych przez dziecko umiejętności.
- *końcowa, trzecia*, obserwacja - przewidziana na zakończenie określonego programu etapu rewalidacji, będąca końcowym sprawdzeniem poziomu rozwoju psychoruchowego dziecka.

Uwagi z dokonanych obserwacji mają być prowadzone w formie opisowej. Zostaną zweryfikowane i wykorzystane do ustalenia dalszego planu pracy z dzieckiem.

Program został zatwierdzony przez Radę Pedagogiczną Szkoły, do której uczęszcza chłopiec
dn.

Rodzice dziecka zostali poinformowani o realizacji programu z dzieckiem, zaakceptowali w/w program.

.....

Bibliografia:

- Głodkowska J., *Poznanie ucznia szkoły specjalnej*, WSiP, Warszawa 1999.
- Łazewska H., Mikitiuk B., Moritz B., *Co zrobić, aby ułatwić dziecku naukę czytania i pisanie*, Oficyna Wydawnicza "Impuls", Kraków 2002
- Frańczak A., Krajewska K., *Program psychostymulacji dzieci w wieku przedszkolnym z deficytami i zaburzeniami rozwoju*, Oficyna Wydawnicza „Impuls”, Kraków 2003.
- Waszkiewicz A., *Zestaw ćwiczeń do zajęć korekcyjno – kompensacyjnych dla dzieci przedszkolnych*,
- Jastrząb J., *Usprawnianie funkcji percepcyjno – motorycznych dzieci dyslektycznych*,
- Jastrząb J., *Gry i zabawy w terapii pedagogicznej*, Centrum Metodyczne Pomocy Psychologiczno – Pedagogicznej, Warszawa 2002.
- Sawa B., *Jeżeli dziecko źle czyta i pisze*, WSiP, Warszawa 1980
- Gruszczyk – Kolczyńska E., *Dzieci ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się matematyki*, WSiP, Warszawa 1992.
- Grażyna Tkaczyk, Teresa Serafin, *Poradnik metodyczny dla nauczycieli kształcących uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim w szkołach ogólnodostępnych i integracyjnych*, MEN, Warszawa 2001